

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยของแรงงานก่อสร้าง
ในจังหวัดนนทบุรี ปี 2534

นายวสันต์ เวียนเสี้ยว

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-344-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018551 117214002

FACTORS RELATED TO ILLNESS HEALTH BEHAVIOR OF
CONSTRUCTION WORKER IN NONTHABURI PROVINCE 1991.

Mr. Wasun Viensiew

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Science

Department of Preventive and Social Medicine

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 947-581-344-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยของแรงงาน

ก่อสร้าง ในจังหวัดนนทบุรี ปี 2534

โดย

นายวสันต์ เวียนเสี้ยว

ภาควิชา

เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม

อาจารย์ที่ปรึกษา

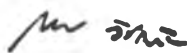
ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์บัณฑิต ชนะมัน

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

รองศาสตราจารย์นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย

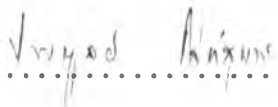
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

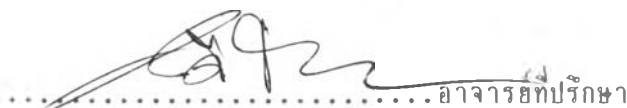
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

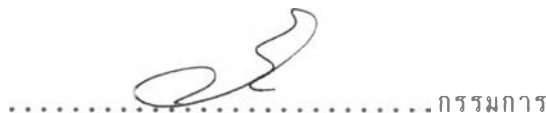
.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์นายแพทย์ไพบูลย์ โล่ห์สุนทร)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์บัณฑิต ชนะมัน)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เกอ วงศ์บุญสิน)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ลงในกรอบสี่เหลี่ยมที่เขียนแผ่นเดียว

วลันต์ เวียนเสี้ยว : ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย ของคนงานก่อสร้าง ในจังหวัดนนทบุรี ปี 2534 (FACTORS RELATED TO ILLNESS HEALTH BEHAVIOR OF CONSTRUCTION WORKER IN NONTHABURI PROVINCE 2991) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.นพ.บดี ธนะมัน, รศ.นพ.ภิรมย์ กมลรัตนกุล, 143 หน้า. ISBN 974-581-344-3.

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบข้อเท็จจริง และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยของคนงานก่อสร้างในจังหวัดนนทบุรี ประชากรตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ คือตัวแทนคนงานก่อสร้างที่พักอาศัยอยู่ในแหล่งก่อสร้างในจังหวัดนนทบุรี โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 405 คนรวมนั้น เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ตามแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเมื่อเจ็บป่วยของคนงาน ในด้านปัจจัยนำ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการใช้บริการสาธารณสุข ในด้านปัจจัยความต้องการด้านสุขภาพ ได้แก่ ลักษณะของการเจ็บป่วย ($P < .05$) การรับรู้ตนเองเกี่ยวกับความรุนแรงของการเจ็บป่วย ($P < .01$) ในด้านปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ การมีบัตรประกันสุขภาพ จำนวนชั่วโมงที่ทำงานต่อวัน ช่วงเวลาที่ปฏิบัติงานระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในแหล่งก่อสร้าง และเมื่อนำตัวแปรต่าง ๆ มาคัดเลือกเพื่อใช้สร้างสมการทำนายพฤติกรรมเมื่อเจ็บป่วยของคนงาน ผลปรากฏว่า ตัวแปรที่ดีที่สุดถูกคัดเลือกเข้ามาในสมการทำนาย ได้แก่ การรับรู้ความรุนแรงเกี่ยวกับการเจ็บป่วย การมีบัตรประกันสุขภาพ การรู้จักเวลาเปิดให้บริการ ประเภทของบริการที่ให้ และสถานที่ตั้งของสถานบริการสุขภาพ จำนวนชั่วโมงที่ทำงานต่อวัน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในแหล่งก่อสร้าง อาชีพเดิมและประสบการณ์ที่เคยไปใช้บริการที่สถานอนามัยและโรงพยาบาลเอกชน ประสิทธิภาพของสมการนี้สามารถทำนายได้ถูกต้อง ร้อยละ 74.81

ภาควิชา เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม
สาขาวิชา เวชศาสตร์ชุมชน
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

C345778 : MAJOR COMMUNITY MEDICINE

KEY WORD : ILLNESS HEALTH BEHAVIOR/CONSTRUCTION WORKER

WASUN VIENSIEW : FACTORS RELATED TO ILLNESS HEALTH BEHAVIOR OF CONSTRUCTION WORKER IN NONTHABURI PROVINCE 1991. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.DR.BODI DHANAMUN M.D., ASSO. PROF.DR.PIROM KAMOLRATANAKUL M.D., 143 PP. ISBN 974-581-344-3.

The objective of this study was to explore the pattern of health behavior and related factors among constructional workers in Nonthaburi Province. The sample consisted of the construction workers who stayed at construction site in Nonthaburi province. A four-hundred and five households, selected by multi-stage sampling technique, were interviewed using the structured questionair.

We found that the predisposing factor associated with illness health behavior among constructional wrkers was knowledge of utilization of health services. The factor associated with health need were type of illness ($P < .05$), perception of severity of illness ($P < .01$). The enabling factors associated with health behavior were health card, working time per day and duration of staying in construction site. The variables that were selected to predict illness health behavior in the Discriminant Analysis were perception of knowledge in illness severity, membership of health card, knowledge of health service working hour, type of health services, location of health service center, duration of working time per day, duration of staying in construction site, previous occupation and utilization of health center and private hospital. This functor. can predicted correctly about 75 percent.

ภาควิชา เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม
สาขาวิชา เวชศาสตร์ชุมชน
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือของผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์บดี
ชนะมัน และรองศาสตราจารย์นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือ รวมทั้งชี้แนะประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย และ
ทำการตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์นายแพทย์ ไพบูลย์ โล่ห์สุนทร หัวหน้าภาควิชา
เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และรองศาสตราจารย์
ดร. เกอ วงศ์บุญสิน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้
ความช่วยเหลือแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย และยังได้กรุณาสละเวลามาเป็นประธานกรรม-
การสอบและกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ด้วย

ในส่วนของการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์สมรัตน์
เลิศมหาฤทธิ์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่อยู่ในเขตพื้นที่สำรวจของ อำเภอเมือง อำเภอปากเกร็ด
อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ และเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ไม่สามารถกล่าวนาม
ได้หมดในที่นี้ รวมทั้งนักศึกษาพยาบาลจากวิทยาลัยพยาบาลศรีธัญญา ที่ได้ช่วยเหลือในการ
สัมภาษณ์ทุกคน และการวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุน จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่อยู่ในจังหวัดนนทบุรี ที่กรุณาให้ความ
ร่วมมือในการเก็บข้อมูลทุกคน จนทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

วสันต์ เวียนเสียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญแผนภูมิ.....	ด
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
คำถามของการศึกษา.....	3
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	4
ข้อจำกัดในการศึกษา.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	5
คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา.....	7
บทที่ 2 เอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	11
ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพและการเจ็บป่วย.....	11
การรับรู้เกี่ยวกับการเจ็บป่วย.....	14
การรับรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของโรค.....	15
รูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพ.....	16
รูปแบบการใช้บริการสุขภาพ.....	18
ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอุตสาหกรรมก่อสร้างอาคาร.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	34

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	35
รูปแบบการศึกษา.....	35
ประชากรที่ศึกษา.....	35
วิธีการคัดเลือกตัวอย่าง.....	35
ขนาดตัวอย่าง.....	36
ระยะเวลาดำเนินการ.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างทั้งหมด.....	42
ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามพฤติกรรมเมื่อเจ็บป่วย.....	48
ความรู้เกี่ยวกับการใช้บริการสาธารณสุขและความเชื่อเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย.....	67
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย.....	70
การคัดเลือกหาตัวแปรที่มีค่าน่าหนักเพื่อสร้างสมการทำนาย.....	75
บทที่ 5 การอภิปรายผล สรุปและข้อเสนอแนะ.....	83
อภิปรายผลการศึกษา.....	83
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
ข้อเสนอแนะ.....	89
เอกสารอ้างอิง.....	91
ภาคผนวก ก. สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	98
ภาคผนวก ข. แบบสอบถาม.....	104
ภาคผนวก ค. คู่มือการลงรหัส.....	113
ภาคผนวก ง. ผลการวิเคราะห์เชิงจำแนก.....	120
ประวัติผู้เขียน.....	143

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ปัจจัยนำด้านลักษณะประชากร ปัจจัยสนับสนุน และปัจจัยความต้องการด้านสุขภาพ.....	43
4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมสุขภาพของแรงงานก่อสร้างเมื่อเจ็บป่วย.....	48
4.3 แสดงจำนวนร้อยละของแรงงานก่อสร้าง จำแนกตามพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยและเพศของแรงงาน.....	49
4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของแรงงานก่อสร้าง จำแนกตามพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยและอายุของแรงงาน.....	50
4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของแรงงานก่อสร้าง จำแนกตามพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยและสถานภาพสมรส.....	51
4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของแรงงานก่อสร้าง จำแนกตามพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยและระดับการศึกษาของแรงงาน.....	52
4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของแรงงานก่อสร้าง จำแนกตามพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยและอาชีพเดิมของแรงงานก่อสร้างก่อนมารับจ้าง.....	53
4.8 แสดงจำนวนและร้อยละของแรงงานก่อสร้าง จำแนกตามพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของแรงงาน.....	54
4.9 แสดงจำนวนและร้อยละของแรงงานก่อสร้าง จำแนกตามพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยและสถานะทางด้านเศรษฐกิจของแรงงาน.....	55
4.10 แสดงจำนวนและร้อยละของแรงงานก่อสร้าง จำแนกตามพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยและจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในห้องพัก.....	56
4.11 แสดงจำนวนและร้อยละของแรงงานก่อสร้าง จำแนกตามพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยและภูมิลำเนาเดิมก่อนมาทำงานรับจ้างก่อสร้าง.....	57
4.12 แสดงจำนวนและร้อยละของแรงงานก่อสร้าง จำแนกตามพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในสถานที่ก่อสร้าง.....	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.13 แสดงจำนวนและร้อยละของคณงานก่อสร้าง จำแนกตามพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย และช่วงเวลาปฏิบัติงานและชั่วโมงการทำงานต่อวันของคณงาน.....	59
4.14 แสดงจำนวนและร้อยละของคณงานก่อสร้าง จำแนกตามพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย และการมีบัตรประกันสุขภาพของคณงาน.....	61
4.15 แสดงจำนวนและร้อยละของประเภทของบัตรประกันสุขภาพที่คณงานก่อสร้างมีใช้.....	61
4.16 แสดงจำนวนและร้อยละของคณงานก่อสร้าง จำแนกตามพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย และลักษณะของความเจ็บป่วย.....	62
4.17 แสดงจำนวนและร้อยละของคณงานก่อสร้าง จำแนกตามพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย และการรับรู้ความรุนแรงเกี่ยวกับการเจ็บป่วยด้วยตนเอง.....	63
4.18 แสดงร้อยละของสถานที่ไปใช้บริการเมื่อเจ็บป่วยของคณงานก่อสร้าง.....	64
4.19 แสดงร้อยละของการปฏิบัติตัวของคณงานก่อสร้าง เมื่อมีผู้ป่วยอยู่ในห้องพักเดียวกัน....	65
4.20 แสดงร้อยละของอาการที่พบบ่อยในกลุ่มคณงานก่อสร้าง ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา....	66
4.21 แสดงร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการใช้บริการสาธารณสุขของคณงานก่อสร้าง.....	67
4.22 แสดงร้อยละของความเชื่อเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของคณงานก่อสร้าง.....	69
4.23 สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ กับพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย...	72
4.24 สรุปผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรต่าง ระหว่างพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยแล้วรักษาและไม่รักษา.....	74
4.25 แสดงสัญลักษณ์และลักษณะมาตรวัดตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์เชิงจำแนก (Discriminant analysis).....	76
4.26 สรุปตัวแปรที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการเพื่อทำนายตามลำดับ โดยวิธี Stepwise.....	78
4.27 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการ ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน.....	79
4.28 แสดงค่าสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในการประเมินสมการจำแนก.....	80
4.29 แสดงผลการทำนายพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย.....	82

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

2.1 รูปแบบการใช้บริการสุขภาพ (The Behavioral model of Health Service Use).....21

2.2 กรอบแนวความคิดในการวิจัย (Conceptual Framework).....34